



OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Suullisen kielitaidon arviointia kehittämässä "maamerkkiprojekti"

Opetusneuvos Olli Määttä
Lukiokoulutus, taiteen perusopetus ja vapaa sivistystyö
Opetushallitus



“Maamerkkiprojektin” lähtökohtia

- Toisen kotimaisen kielen kehittämisohjelma (OKM 2022)
- Tukimateriaali: taitotasoja konkretisoivat maamerkit
- Toinen kotimainen suomi / ruotsi
- Suullisen kielitaidon arviointi lukioissa (OPH 2022)
- Kieliopinnot ammatillisessa koulutuksessa
- Puhumisen käsitteen monipolvisuus (Luoma 2004, LOPS 2003/2019)

A benchmark is a standard or a point of reference against which learning is measured or compared. It is the reference point that you measure mastery, achievement or progress against. (Coombe 2018)

Menetelmien valinta | Tietosuoja ja -turva



Millaisia puhetehtäviä laaditaan?

- Monologeja ja dialogeja
- Anonymisointi
- Audio, ei videota
- Erilaiset puhujat (LOPS2019 & ammatillinen koulutus)

Tehtävät:

- A. Harrastukset
- B. Esittely
- C. Tärkeä paikka
- D. Hyvinvointi
- E. Kuvatehtävä
- F. Keskustelutehtävä (dialogi)
- G. Ostoksilla (dialogi)

Maamerkkeihin (oph.fi/fi/suullisen-kielitaidon-maamerkit) ->



Tehtäviin ->
*Skannaa
puhelimien
kameralla*



Miten äänitteet kerätään?

Rekrytointi



```
graph TD; A[Rekrytointi] --> B[Informointi]; B --> C[Valmistautuminen]; C --> D[Äänittäminen]; D --> E[Editoiminen]
```

Informointi

Valmistautuminen

Äänittäminen

Editoiminen

Millä kriteereillä arvioidaan? (Luoma 2004)

- Tiivistämisen haasteet – kielitaitokäsitys
- Kriteerien tehtäväsidonnaisuus (monologi/dialogi, tyyppi)
- Käyttötarkoitus ja kohderyhmä? (opettaja, oppija, testi, hallinto..)
 - Holistinen yleiskuva nopea käyttää
 - Analyyttinen kuvaa vahvuudet ja heikkoudet
 - Yhdistelmä: osakriteerien painotus?
 - Osakriteerien ja asteikon määrä > Arvioinnin yhdenmukaisuus

Appendix 3 – CEFR Table 3: Qualitative features of spoken language (expanded with phonology)

	RANGE	ACCURACY	FLUENCY	INTERACTION	COHERENCE	PHONOLOGY
	Shows great flexibility reformulating ideas in different linguistic forms to convey shades of meaning precisely, to give emphasis, to differentiate and to eliminate ambiguity. Has a good command of idiomatic expressions and colloquialisms.	Maintains consistent	Can express him/herself	Can interact with ease and skill,	Can create coherent and	Can employ the full range of
C2		KIELITAIDON TASOJEN KUVAUSASTEIKKO Kuvausasteikko on Suomessa laadittu sovellus asteikoista, jotka sisältyvät Euroopan neuvoston toimesta kehitettyyn Kielten oppimisen, opettamisen ja arvioinnin yhteiseen eurooppalaiseen viitekehykseen.				
		Taitotaso A1 Suppea viestintä kaikkein tutuimmissa tilanteissa				
		Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen	
	A1.1 Kielitaidon alkeiden hallinta	* Ymmärtää erittäin rajallisen määrän tavallisimpia sanoja ja fraaseja (tervehdyksiä, nimiä, lukuja, kehotuksia) arkisissa yhteyksissä. * Ei edes ponnistellen ymmärrä kuin kaikkein alkeellisintä kieliaineesta. *Tarvitsee toistoa, os	*Osaa vastata häntä koskeviin yksinkertaisiin kysymyksiin lyhyin lausein. Vuorovaikutus on puhekumppanin varassa, ja puhuja turvautuu ehkä äidinkieleen tai eleisiin. * Puheessa voi olla paljon pitkiä taukoja, toistoja ja katkoksia.	*Tuntee kirjainjärjestelmän, mutta ymmärtää tekstistä vain hyvin vähän. *Tunnistaa vähäisen määrän tuttuja sanoja ja lyhyitä fraaseja ja osaa yhdistää niitä kuviin. * Kyky ymmärtää entuudestaan tuntematon sana edes hyvin	*Osaa viestiä välittömiä tarpeita hyvin lyhyin ilmaisin. *Osaa kirjoittaa kielen kirjaimet ja numerot kirjaimin, merkitä muistiin henkilökohtaiset perustietonsa ja kirjoittaa joitakin tuttuja sanoja ja fraaseja. *Osaa ioukon erillisiä sanoja ja	
C1	Has a good command of a range of language allowing him/her to select a form to express him/ herself clearly and appropriate style on a wide range of general, academic, professional or leisure topics.					

Liite 2 Kehittyvän kielitaidon tasojen kuvausasteikko

Kuvausasteikko on Suomessa laadittu sovellus asteikoista, jotka sisältyvät Euroopan neuvoston toimesta kehitettyyn Kielten oppimisen, opettamisen ja arvioinnin yhteiseen eurooppalaiseen viitekehykseen.

KEHITTIVÄN KIELITAIDON TASOJEN KUVAUSASTEIKKO					
Taitotaso	Taito toimia vuorovaikutuksessa			Taito tulkita tekstejä	Taito tuottaa tekstejä
	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Viestintästrategioiden käyttö	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Tekstien tulkintataidot	Tekstien tuottamistaidot
A1.1 Kielitaidon alkeiden hallinta	Opiskelija selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmistä ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.	Opiskelija tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, netti). Opiskelija osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Opiskelija osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.	Opiskelija osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehdittämisen, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.	Opiskelija ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Opiskelija tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.	Opiskelija osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmauksia. Opiskelija ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.

[LOPS2015/2019 taitotasoasteikko](#)
[LOPS2003 taitotasoasteikko](#)
[Eurooppalaisen viitekehyksen täydennysosa](#)

	Laajuus	Tarkkuus	Sujuvuus	Ääntäminen	Vuorovaikutus
A1	Osaa perustella yksittäisiä sanoja ja irrallisia ilmauksia, jotka liittyvät puhujaan itseensä tai tiettyihin konkreettisiin tilanteisiin.	Osaa vain muutamia yksinkertaisia ulkoa opeltuja kielioppirakenteita.	Selviytyy hyvin lyhyistä, erillisistä, yleensä valmiin kaavan mukaisista sanomisista. Pysähtyy usein etsimään sopivaa ilmausta, tapaillemaan vähemmän tuttujen sanojen ääntämistä ja paikkailemaan viestiään.	Syntyperäiset puhujat, jotka ovat tottuneet olemaan tekemisissä puhujan kieliyhtymän edustajien kanssa, pystyvät ponnistellen ymmärtämään puhujan esittämiä ulkoa opeltuja sanoja ja ilmauksia.	Pystyy kysymään ja vastaamaan kysymyksiin, jotka koskevat yksinkertaisia henkilökohtaisia asioita. Osaa viestiä yksinkertaisella tavalla, mutta kommunikaatio on täysin viestin toiston, uudelleenmuotoilun ja korjausten varassa.
A2	Osaa joitakin lyhyitä, ulkoa opeltuja ilmauksia , keskeistä sanastoa ja kaikkein tavallisimpia lauserakenteita. Osaa käyttää niitä yksinkertaisesti ja rajallisesti arkipäivän tilanteissa.	Osaa käyttää oikein joitakin yksinkertaisia rakenteita, mutta tekee kuitenkin jatkuvasti virheitä perusasioissa.	Pystyy esittämään sanottavansa ymmärrettävästi hyvin lyhyissä puheenvuoroissa, vaikka tauot, väärät aloitukset ja uudelleenmuotoilut ovat selvästi kuultavissa.	Ääntäminen on yleensä niin selvää, että se on ymmärrettävää huolimatta vierasperäisestä korostuksesta. Keskustelukumppanit joutuvat pyytämään aika ajoin toistoa.	Pystyy vastaamaan kysymyksiin ja reagoimaan yksinkertaisiin lausumiin. Osaa osoittaa, milloin ymmärtää, mutta ymmärtää harvoin niin paljon, että pystyy ylläpitämään keskustelua.
B1	Selviää tavallisissa käytännön puhetilanteissa . Hallitsee tarpeeksi sanastoa, jotta pystyy puhumaan tutuista aiheista , kuten perheestä, harrastuksista, mielenkiinnonkohteista, työstä, matkustamisesta ja ajankohtaisista asioista. Ilmaisee itseään hieman epäroiden ja turvautuen joskus kiertoilmauksiin.	Käyttää melko virheettömästi tavallisia, vakiintuneita ilmauksia ja kielioppirakenteita, kun ne liittyvät helposti ennakoitaviin tilanteisiin.	Pystyy tuottamaan yhtämittaista ymmärrettävää puhetta. Tauot, jotka johtuvat kielioppirakenteen ja sanaston suunnittelusta sekä oman tuotoksen korjauksista, ovat kuitenkin yleisiä etenkin pitkähköissä vapaan tuottamisen jaksoissa.	Ääntäminen on selvästi ymmärrettävää, vaikka vierasperäinen korostus on paikoitellen ilmeistä ja virheellistä ääntämistä esiintyy silloin tällöin.	Pystyy aloittamaan, ylläpitämään ja lopettamaan yksinkertaisen, pitkähkön kasvokkain käytävän keskustelun aiheista, jotka ovat tuttuja tai henkilökohtaisesti kiinnostavia. Pystyy toistamaan osittain sen, mitä joku toinen on sanonut vahvistaakseen, että asia on ymmärretty.
B2	Kielellisen ilmaisuvaramon laajuus tekee mahdolliseksi esittää selkeitä kuvauksia ja ilmaista näkökantoja tavallisiin aiheisiin ilman että hänen havaittavasti tarvitsee juurikaan hakea sanoja. Käyttää jonkin verran monimutkaisia lauserakenteita .	Hallitsee kieliopin melko hyvin. Ei tee virheitä, jotka aiheuttavat väärinkäsityksiä, ja pystyy korjaamaan useimmat virheensä.	Pystyy tuottamaan yhtämittaista puhetta melko sujuvasti, vaikka voikin epäroida etsiessään sopivia lauserakenteita ja ilmauksia. Huomattavan pitkät tauot ovat harvinaisia.	On omaksunut selvän, luonnollisen ääntämistavan ja intonaation.	Pystyy aloittamaan keskustelun, ottamaan puheenvuoron asianmukaisesti sekä lopettamaan keskustelun tarvittaessa, vaikkakaan ei aina tyylikkäästi. Osaa ylläpitää keskustelua tutusta aiheesta, mm. siten, että osoittaa ymmärtävänsä kuulemaansa ja kehottaa muita osallistumaan keskusteluun.
C1	Kielellinen ilmaisuvaramo on hyvin laaja. Osaa vaihdella kielellistä ilmaisua ja valita sopivan tavan ilmaista ajatuksiaan selkeästi ja tilanteen vaatimalla tavalla tarvitsematta rajoittaa sanottavaansa. Pystyy käsittelemään hyvinkin erilaisia aiheita , jotka liittyvät esimerkiksi yleisiin asioihin, opiskeluun ja tutkimukseen, ammatillisiin kysymyksiin tai vapaa-aikaan.	Kieliopin hallinta yleensä virheetöntä. Virheet ovat harvinaisia ja vaikeasti havaittavia, ja puhuja osaa yleensä korjata ne itse, kun niitä ilmenee.	Pystyy ilmaisemaan ajatuksiaan sujuvasti ja spontaanisti, lähes virheettömästi. Vain käsitteellisesti vaikeassa aiheessa voi esiintyä kielellistä epärointiä.	Osaa varioida intonaatiota ja asettaa lausepainon oikein ilmaistakseen myös hienosyisiä merkitysvaihteiden eroja.	Hallitsee laajan viestintärepertoaarin niin, että pystyy sopivaa ilmaisua käyttämällä kytkemään omat puheenvuoronsa taitavasti muiden puheenvuoroihin halutessaan ottaa puheenvuoron tai pitää sen.
C2	Pystyy muotoilemaan joustavasti ajatuksiaan uudestaan ilmaistakseen merkityssuhteita täsmällisesti , osoittaakseen painotuksia ja karsiakseen epäselvyyksiä. Osaa käyttää oikein ja asianmukaisesti sekä puhekielenomaisia että kyseisellä kielellä ominaisia idiomeja , kiteytyneitä ilmauksia.	Hallitsee kielen monimutkaisienkin kieliopin johdonmukaisesti myös silloin, kun huomio on suuntautunut muualle, esimerkiksi ennalta suunnitteluun tai muiden reaktioiden tarkkailuun.	Pystyy ilmaisemaan ajatuksiaan spontaanisti melko pitkissä luontevissa puhekielisissä puheenvuoroissa ilman kielellisiä vaikeuksia tai kiertäen vaikeudet niin sujuvasti, että puhekumppani on tuskin tietoinen niistä.	Kuten C1.	Pystyy viestimään helposti ja taitavasti käyttäen ilmeisen vaivattomasti ei-sanallisia ja intonaatioon perustuvia vihteitä. Pystyy sovitamaan oman panoksensa yhteiseen keskusteluun ja ottamaan täysin luontevasti puheenvuoroja, joissa mm. viittailee asioihin ja tekee epäsuoria viittauksia.

LOPS kehittyvän kielitaidon taitotasojen kuvausasteikon lisäksi arvioinnissa käytettiin EVK:n kuusiportaista asteikkoa, taulukkoa 3, Viitekehyyksen taitotasot: Puhumisen laadulliset arviointikriteerit pienin muokkauksin*



Tehtävä B. Esittely

Äänite 10 puhuja 7



Millä taitotasolla tämä puhuja on?
Vrt. sivuston vastaavia B-tehtävän vastauksia



<- QR-koodilla maamerkkeihin tai osoitteeseen oph.fi/fi/suullisen-kielitaidon-maamerkit

B. ESITTELY

Keksi kuvitteellinen henkilö. Älä mainitse mitään, mikä olisi yhdistettävissä oikeaan henkilöön, koska julkaisemme äänitteet. Kerro "itsestäsi" vastaamalla esimerkiksi kysymyksiin:

1. Mistä olet kotoisin?
2. Minkälainen perheesi on?
3. Mitä teet vapaa-ajallasi?
4. Missä ja mitä opiskelet?
5. Missä olet hyvä? Mitkä ovat kehityskohteesi?
6. Jos olisit työpaikkahaastattelussa, miten kuvailisit itseäsi?
7. Mitä työkokemusta sinulla on?
8. Mitä haluat tehdä tulevaisuudessa? Miksi?
9. Mistä unelmoit?
10. Jos voisit asua missä vain, missä haluaisit asua? Miksi?



Tehtävä G. Ostoksilla

Äänite 21 puhujat 14 ja 15



G. OSTOKSILLA (DIALOGI)

Olette parisi kanssa ostoksilla. Sopikaa, oletteko kahvilassa, vaatekaupassa, apteekissa, huonekalukaupassa, kodinkone- vai urheiluvälineliikkeessä. Sopikaa, kumpi on asiakaspalvelija ja kumpi asiakas. Voitte hyödyntää alla olevia esimerkkejä (asiakaspalvelija A, asiakas B) vuoropuhelussa.



Asiakaspalvelija	Asiakas
A Tervehtiminen	B Tervehtiminen
A Avun tarjoaminen	B Reagoiminen (valikoimasta tai tuotteesta kysyminen, hinnan tiedusteleminen)
A Hinnan, koon värin tai muun yksityiskohdan kysyminen	B Vastaaminen
A Tuotteen tai palvelun kelpaamisen tiedusteleminen	B Reagoiminen
A Reagoiminen ja hinnan kertominen	B Maksutavan kertominen
A Kuitin tarjoaminen ja pussin tarjoaminen	B Vastaaminen
A Kiittäminen, hyvästeleminen	B Hyvästeleminen

Johtopäätökset – suullisen kielitaidon arviointi

- Helppokäyttöinen, kattava, konkreettinen, rohkaiseva
- Arvioinnin kaksivaiheisuus: EVK2020 > LOPS2019
- Holistinen skaala ja/tai tarkistuslista > palaute oppijalle
- Esimerkkien julkaisu tukee kieltenopetusta
 - Kieltenopettajat
 - Kielenoppijat
 - Taitotasot

Kirjallisuus

- Coombe, C. (2018). An A to Z of Second Language Assessment: How Language Teachers Understand Assessment Concepts. UK: British Council
- EVK (2020). [Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment – Companion volume](#), Council of Europe Publishing, Strasbourg
- LOPS (2003). Lukion opetussuunnitelman perusteet 2003. Opetushallitus.
- LOPS (2019). Lukion opetussuunnitelman perusteet 2019. Opetushallitus.
- Luoma, S. (2004). Assessing speaking. Cambridge University Press.
- OKM (2022). [Toisen kotimaisen kielen kehittämisohjelma](#) 21.6.2022, Opetus- kulttuuriministeriö
- OPH (2022). [Suullisen kielitaidon arviointiin ja todistuskäytänteisiin muutoksia – koe mahdollista suorittaa myös suullisilla näytöillä](#). Opetushallitus